

FRÁSÖGN

af fundum Vestnorræna ráðsins á 75. Norðurlandaráðsþingi í Ósló
30. október til 2. nóvember 2023.

Af hálfu Íslandsdeildar sóttu þingið Steinunn Þóra Árnadóttir, formaður Íslandsdeildar Vestnorræna ráðsins, og Hildur Edwald, alþjóðaritari. Auk þátttöku í Norðurlandaráðsþingi átti forsætisnefnd Vestnorræna ráðsins fundi með fulltrúum forsætisnefndar Norðurlandaráðs sem og vestnorrænum samstarfsráðherrum Norðurlanda. Einnig var haldinn undirbúningsfundur fyrir þessa fundi. Af hálfu landsdeildar Grænlands sóttu þingið Doris J. Jensen, formaður, og Atli Arnfinnsson, alþjóðaritari. Jenis av Rana, formaður landsdeildar Færeyja og formaður Vestnorræna ráðsins, og Annika Mouritsen, alþjóðaritari, tóku þátt fyrir hönd landsdeildar Færeyja.

Forsætisnefnd Vestnorræna ráðsins hélt fund í Stórþinginu í Ósló 30. október. Á fundinum voru aðrir fundir sem voru á dagskrá á Norðurlandaráðsþingi undirbúnir. Þá fór forsætisnefnd yfir síðasta ársfund og ræddi hvað vel hefði gengið og hvað betur mætti fara. Rætt var um túlkun. Voru allir sammála um að gefist hefði vel að bjóða upp á túlkun á fundum Vestnorræna ráðsins og það mætti útfæra frekar til framtíðar. Einnig var rætt um að auka samvinnu við Heimskautsráð inuíta (e. *Inuit Circumpolar Council, ICC*). Ákveðið var að halda þemaráðstefnu ársins 2024 í 10. viku það ár í Tasiilaq á Austur-Grænlandi.

Fundarstjóri á fundi forsætisnefndar Vestnorræna ráðsins með forsætisnefnd Norðurlandaráðs var Helge Orten, varaforseti Norðurlandaráðs. Meginefni fundarins voru samfélagsöryggi og önnur sameiginleg málefni ráðanna tveggja. Rætt var um fæðuöryggi, Hringborð norðurslóða og mikilvægi þess að raddir ungs fólks heyrist, en einnig um ósk Grænlands og Færeyja um sjálfstæða aðild að Norðurlandaráði. Þá sagði Steinunn Þóra Árnadóttir frá ályktunum sem Vestnorræna ráðið samþykkti á síðasta ársfundi sínum. Jorodd Asphjell, forseti Norðurlandaráðs, fór vel yfir þá vinnu sem hafin er við endurskoðun Helsingforssamningsins og ræddi um aðild Grænlands og Færeyja í því samhengi. Að lokum sagði Steinunn Þóra frá vilja Vestnorræna ráðsins til að koma á fót vestnorrænu ráði ungs fólks sem yrði með svipuðu sniði og Norðurlandaráð æskunnar. Rasmus Emborg, fráfaramandi forseti Norðurlandaráðs æskunnar, tók vel í það og bauð upp á samstarf þar um.

Hefð er fyrir því að forsætisnefnd Vestnorræna ráðsins fundi með vestnorrænum samstarfsráðherrum Norðurlanda meðan á Norðurlandaráðsþingi stendur. Að þessu sinni náðist einungis að funda með færeyska samstarfsráðherranum, Bjarna Kárasynt Petersen. Auk hans sátu fundinn Gunvør Balle og Petur Petersen frá færeyska utanríkisráðuneytinu og Ragnheiður Harðardóttir frá íslenska utanríkisráðuneytinu. Jenis av Rana hóf fund á því að segja frá starfi Vestnorræna ráðsins, frá þemaþinginu síðasta og þema næsta árs, og frá ársfundinum síðasta. Þá var rætt um mikilvægi vestnorræns samstarfs. Samstarf vestnorrænna landa er mjög mikilvægt, ekki síður en samstarf Norðurlanda, því að vestnorræn ríki eiga enn meira sameiginlegt en Norðurlönd í heild. Má nefna einangrun, fjarlægð frá öðrum löndum, fólksfæð og stórt landsvæði. Ferðamannaíðnaður fer sívaxandi í öllum löndunum þremur. Vestnorræn ríki þurfa að takast saman á við þær áskoranir sem honum tengjast, til að mynda með því að útbúa regluverk varðandi skemmtiferðaskip. Nýting og stjórn náttúruauðlinda er einnig mikilvæg. Þar geta vestnorræn ríki unnið vel saman.

Þá var rætt um þær tillögur sem samþykktar voru á síðasta ársfundi og stöðu eftirskóla í löndunum þremur.

Sjálfstæð aðild Færeyinga og Grænlendinga að Norðurlandaráði var einnig til umræðu og styður Íslandsdeild Vestnorræna ráðsins málið. Endurskoðun Helsingforssamningsins í

Norðurlandaráði er kjörið tækifæri til að skoða það nánar. Einnig þarf að huga að tungumálum, stöðu þeirra og notkun í því samtali.